

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

Щербата Н.З., Геч А.***

МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА КРАЇН ЄС У СФЕРІ ЗАЛУЧЕННЯ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ

Із посиленням глобальної інтеграції та кооперації, все більш істотне місце займає міжнародна міграція. У рамках вивчення міграційних потоків збільшується роль дослідження проблеми міграції висококваліфікованих фахівців, так званого «відтоку умів».

Проблема міграції висококваліфікованої робочої сили є надзвичайно актуальною, а отже потребує детальнішого дослідження задля оптимального її вирішення. Цим займаються такі вчені, як М. М. Відякіна, А. С. Філіпенко, А. П. Румянцев, О. І. Шнирков, М. В. Чужданова та ін.

Метою цієї роботи є дослідження міграційної політики країн ЄС у сфері залучення висококваліфікованої робочої сили. Оскільки формування спільної міграційної інтелектуальної політики ЄС є логічним процесом в умовах інтенсифікації європейської інтеграції та поглиблення взаємозалежності країн.

Для країн ЄС міграція спеціалістів дуже важлива, оскільки дане інтеграційне об'єднання, виступає одним з лідерів у сучасному інтелектуальному суспільстві. Тому і країни ЄС потребують висококваліфікованої робочої сили. З іншої сторони – в ЄС відбуваються досить негативні демографічні процеси, які несуть за собою безліч політичних та соціальних наслідків [5]. Щодо демографічних проблем, то за прогнозами, відсоток працездатного віку в країнах ЄС буде зменшуватися разом із зменшенням відсотку осіб у віці до 14 років, внаслідок зниження народжуваності. На противагу – частка населення у віці 65+ років збільшиться вдвічі. За інформацією Європейської Комісії, в 2010-2011 рр. в ЄС-27 розпочнеться природне зменшення населення, а рівень смертності перевищить рівень народжуваності. Не менш негативним, є те, що після 2025 р., навіть міграційний приріст не зможе компенсувати природне зменшення чисельності населення європейських країн [3].

Сучасні реалії економічного та соціального розвитку ЄС вимагають від держав Західної Європи трансформації усталеної моделі міграційної політики, зміни підходів до сприйняття явища «інтелектуальна міграція».

Запровадження «синьої карти» дало змогу емігрантам легально працювати та мешкати у країнах-членах ЄС. Термін дії єдиної трудової візи – від 1 до 4 років. Це дозволяло залучати до Європи висококваліфікованих фахівців, що сприяло економічному зростанню. Власники «синіх карт» мають ті ж самі права, що і громадяни країн-членів ЄС [1].

21 грудня 2005 р. Європейська Комісія затвердила Політичний план щодо легальної імміграції – «Дорожня карта імміграції», прийняття якого ознаменувало документальне підтвердження зміни курсу імміграційної політики ЄС від раніше цілком обмежувальної до прагматичнішої та відкритішої. План присвячений розробці необхідного спільного законодавства щодо в'їзду і перебування громадян третіх країн з метою працевлаштування,

* старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки

**студент 3 курсу факультету міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки

а також гарантій їхніх прав і свобод. Окрему категорію становлять кваліфіковані спеціалісти, які користуватимуться режимом найбільшого сприяння [8].

Важливою складовою трансформації міграційної політики ЄС є розширення Глобального підходу у червні 2007 р. до міграції на країни-сусіди Сходу і Південного Сходу. Зокрема, Рада ЄС закликала країни-члени ЄС і Єврокомісію забезпечити адекватні людські і фінансові ресурси для імплементації «зрозумілої міграційної політики» з такими країнами, як Україна, Молдова, Білорусь, а також з Туреччиною, країнами Західних Балкан, країнами Південного Кавказу (Вірменією, Азербайджаном і Грузією) і Росією. Сам глобальний підхід передбачає залучення легальної тимчасової робочої сили. За останніми оцінками кількість нелегальних мігрантів в ЄС коливається між 4,5 і 8 млн. осіб, причому щорічно ця цифра збільшується на 350-500 тис. чол. [4].

ЄС використовує фінансові інструменти з метою сприяння руху інтелектуальної робочої сили, зокрема такі як «Тематична програма міграції та притулку» Інструменту співпраці з розвитку, Інструмент для стабільності, Інструмент європейського сусідства та партнерства, Інструмент допомоги перед набуттям членства в ЄС та Європейський фонд розвитку [3].

Ще одним цікавим моментом – є внутрішня міграція «відтоку умів» всередині країн-членів Союзу. Це стає помітним після вступу нових країн до ЄС [7].

Трансформація міграційної політики ЄС призводить до необхідності перетворення «відтоку умів» у «прибуток від умів», у тому числі шляхом «циркуляції висококваліфікованих спеціалістів» у ключових секторах, включаючи освіту та охорону здоров'я, а також уникнення повного відтоку інтелектуалів із ключових секторів економіки як у країнах походження мігрантів, так і в країнах призначення [2].

Отже, «відтік умів» залишається одним із центральних об'єктів дослідження у сфері міграційної політики країн світу на сучасному етапі. ЄС як найміцніше інтеграційне об'єднання в світі є відмінним прикладом для інших.

Література

1. ЄС вводить «синю карту» // День. – 2007. – № 125. – С. 2.
2. ЄС закликає перетворити «відтік мізків» на «прибуток» // <http://www.newsru.ua/world/22nov2007/mozg.html>.
3. ЄС прагне перетворити «відтік мізків» на «циркуляцію» // <http://www.unian.net/ukr/news/news-222961.html>.
4. Кириченко Э. От «утечки умов» к глобальному «круговороту умов»: миграция специалистов / Э. Кириченко // Мировая экономика и международные отношения. – 2008. – №10. – С. 3-11.
5. Прибуткова І. Сучасні міграційні процеси: теоретико-методологічні аспекти досліджень // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1999. – №1. – С. 4-10.
6. Чужданова М. В. Форми та напрямки сучасних міграційних процесів / М. В. Чужданова // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2009. – №2. – С. 120-123.
7. Europe fears brain drain to UK // <http://edition.cnn.com/2006/WORLD/europe/06/28/eu.university/index.html>.
8. Towards a common European Union immigration policy // http://ec.europa.eu/home-affairs/policies/immigration/immigration_intro_en.htm.